

La família, un valor universal

La societat està en crisi, han canviat les grans ideologies, el capitalisme ho impregna tot... però la família subsisteix. A tot arreu, per sobre de races, creences i religions... la família és un valor segur que ningú vol perdre.

L'ACUDIT. Mafalda.net

Maria Coll

Les festes nadalenques són festes familiars. Durant aquests dies compartim llargues estones amb pares, germans, avis...aquells amb els quals durant la resta de l'any no tenim prou temps per conversar de forma distesa. Per aquest motiu hem volgut dedicar el número de desembre a la família, tot i que des de fa mesos creïem que la revista havia de defensar aquesta institució com a valor universal i com a puntal pel creixement de l'individu. En aquest ocasió enceta el monogràfic la professora de Pedagogia de la Universitat de Barcelona Maria Rosa Buxarrais, exposant la importància de la família com a conductora de valors. Segueix una entrevista a l'escriptora i periodista Aisha Miró, que va ser adoptada a l'Índia quan tenia sis anys i a través dels seus llibres biogràfics s'ha convertit en una abanderada de la defensa dels infants orfes a gaudir d'una família. I, finalment, a part de les col·laboracions habituals, acompanyen aquestes dues peces els testimonis de vuit persones que ens expliquen com és la seva família i quins valors descobreixen en la vida que comparteixen amb els seus membres. Aquest mes també sumem una nova peça del monogràfic: Maria Salicrú ens relacionarà el valor de cada mes amb la música. Un ingredient més per acabar de fer sucós el plat de cada mes. ■

Maria Coll, codirectora de *Valors*

Maria Rosa Buxarrais

La família i l'educació en

Segurament ara fa algunes dècades ningú s'hagués imaginat les grans transformacions que el món experimentaria en un període de temps tant curt: importants règims polítics han caigut, murs inamovibles han estat enderrocats, avenços tecnològics i científics han plantejat noves formes de concebre la realitat i han encetat nous debats ètics, estructures socials tradicionals han trobat altres formes d'expressió i solidesa, etc. Així, el món ha esdevingut un lloc diferent on néixer, créixer, ser educats i desenvolupar-se.

Aquesta realitat tan complexa i convulsa ha obligat a la persona a cercar noves vies per trobar sentit a la seva existència. Una d'aquestes vies, sens dubte, és un replantejament del què significa la família, no només considerant-la punt de partida sinó també com a punt d'arribada per assolir diversos graus de realització personal i social.

La família, segons Levi-Strauss (1982) està constituïda per una unió més o menys estable i socialment aprovada per l'home i la dona i els fills/es de tots dos -on el vincle d'unió per excel·lència és l'amor- és un fenomen universal. Si més no, el concepte de família també ha sofert grans transformacions, han aparegut fins el moment un gran nombre de models de família que ens plantegen nous reptes a l'hora d'educar.

De tota manera, podem seguir afirmant que la família és la primera referència que el nen i la nena té en els seus contactes inicials amb la realitat. Es configura en el primer nu-

cli de convivència i, durant un període de temps quantitativa i qualitativament llarg, el referent més important per a cadascun dels seus membres. Les relacions que s'estableixen en el seu sí -afectives, volitives, socials, cognitives i culturals-, formen un embolcall determinant en els processos evolutius i madurats de l'ésser humà.

Tanmateix, la família és una institució que s'ha conservat al llarg dels temps perquè ha sabut evolucionar i adaptar-se als canvis del context i, a la vegada, ha procurat incidir i mediar en els efectes d'aquests canvis en els processos de criança, desenvolupament, creixement i educació de fills i filles.

Però sempre i en tot moment la família ha estat i és un espai essencialment educatiu. La major part dels nostres èxits i, fins i tot, dels nostres fracassos han estat acompanyats pels membres de la nostra família. Des d'aquesta perspectiva, una de les funcions més importants que se li atorguen és la socialització de fills i filles en un sistema de valors, actituds i creences sobre sí mateixos i sobre la societat. Però en la socialització primària, la família va acompanyada d'altres agents. Família, societat i escola tendeixen

definicions

Família

[s. del ll. *família* 'conjunt de criats i esclaus d'una casa; *família*, der. de *famulus* 'criat'.]

1 Unitat social formada per un grup d'individus lligats entre ells per relacions de matrimoni, parentiu o afinitat.

2 Conjunt de persones que viuen en una mateixa casa.

3 Conjunt de persones o coses que es consideren del mateix origen o de les mateixes característiques.

Extret de Gran diccionari de la Llengua. www.grec.net.

"La família, amb l'amor com a vincle d'unió, per Levi-Strauss és un fenomen universal"

n valors ètics

"La família ha estat i és un espai essencialment educatiu"

normalment a la complementarietat, especialitzant-se en promoure determinats tipus de valors, valors ètics com el respecte, la tolerància, el diàleg, la justícia, entre d'altres, valors propis d'una societat pluralista i democràtica. La qualitat de les relacions inter-familiars influeix ostensiblement en la interiorització d'aquests valors i en la seva posada en pràctica.

Revitalitzem, doncs, una educació en valors en la família com una activitat que té la finalitat de dotar a nens i nenes d'uns valors que els hi permetran fer front a les diferents situacions de conflicte ètic que es trobaran a la vida. Així doncs, la família ha d'encarregar-se d'oferir-los oportunitats d'apreciar valors, establir les condicions en el context familiar per a que aquest sigui un lloc apropiat per desenvolupar totes les dimensions humanes que els hi permetin apreciar, valorar, estimar i acceptar valors positius i rebutjar contravalors. ■

Maria Rosa Buxarrais és psicòloga i Doctora en Pedagogia. Professora titular de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona. Responsable del Programa d'Educació en Valors de l'ICE-UB i autora de diversos llibres sobre el tema.
mrbuxarrais@ub.edu

EDITORIAL

La família sí, per sobre de tot

Fa ben pocs números parlàvem a *Valors* de la solitud i defensàvem que estar sol -físicament, mentalment, espiritualment- no té perquè ser negatiu. Dèiem, en tot cas, que calia treballar per entendre la vessant positiva d'estar sol, en la línia habitual del nostre mensual. En aquest número, sense entrar en cap contradicció i a les portes de Nadal, volem reivindicar la família, perquè creiem que aquesta unitat de convivència és la millor fórmula de viure en societat per tots els que en formen part, siguin fills, pares i avis. Una família que ens proveeix de valors tan necessaris com el consol, l'amor, la solidaritat i la confiança, entre moltes altres. Coses que podem trobar fora d'ella, però segurament no d'una forma tan absoluta, tan pura.

Generalment, quan es parla de família, el debat es centra en l'existència de diferents models de família, una diversificació del concepte lligada amb els canvis que ha experimentat la societat. No és la voluntat de *Valors*, però, entrar en un debat sobre quina és la millor fórmula de família; per nosaltres tota llar on hi hagi amor i solidaritat entre els seus membres mereix el nostre respecte, independentment de qui la formi. El que reivindicuem en aquest número és la universalitat del valor de la família, que transcendeix creences, ideologies i cultures. Una de les poques coses que que compartim societats teòricament avançades i les tribus més remotes que viuen en indrets inaccessibles. La família és un valor universal i així creiem que ha de seguir sent-ho, des del respecte per les particularitats de cada religió, cultura o forma de pensar. ■

[Reivindicuem la universalitat del valor de la família, que transcendeix creences, ideologies i cultures]

els llibres de Maria Rosa Buxarrais

Valors i família

Maria Rosa Buxarrais és una de les intel·lectuals de Catalunya que més ha treballat el tema de la família com a institució educadora de valors. L'any 2004, junt amb M. Pilar Zeledon, va dirigir la coordinació de *La familia, un valor cultural. Tradiciones y educación en valores democráticos* (Ed. Desclée de Brouwer), un llibre entre històric i antropològic en el qual es defensa la família com a valor universal i com a marc educatiu fonamental per la persona. RED. ■

"A Orient la família és a Occident massa

Aisha Miró comparteix la doble faceta de mare de família i d'adoptada. Defensa una visió oberta de la família però creu que no li donem prou importància, a les nostres latituds, no així a l'Índia d'on ella prové. Allà, però, admet que potser també té un pes excessiu.

PER MARIA COLL/JOAN SALICRÚ
omencem pel principi. Com definiria vostè el terme de família?

CA mi ha estat la paraula que sempre m'ha motivat a lluitar. Ja vaig haver de lluitar per la meva pròpia de família... Quan estava a l'Índia i vivia en un orfenat cada dia pujava una escala de cargol i quan arribava a dalt de tot deia als responsables: "Vull uns pares!". Clar, després per mi la família ho ha estat tot. La família són les persones que t'acompanyen. No és el fet que t'hagin tingut a la panxa, sinó que ells estan allà i et fan créixer en tots els sentits: t'ofereixen uns estudis, et donen estimació, afecte... t'ho donen tot. Qui té una família ho té tot, té un

regal. No se sent sola en el món, té una gent que creu amb ell i que li dona l'empenta per seguir lluitant per allò que vol.

Actualment, quin lloc ocupa a la teva escala de valors la família?

Doncs el primer, abans que tot és la família. Fins fa poc, però, potser abans hi havia la meva feina, la meva professió, també una part solidària molt important... però actualment per mi la família és el més important i estic intentant deixar coses per poder-hi dedicar -li el màxim de temps. Tinc però una família una mica atípica, sóc tieta-àvia d'una nena petita de sis anys que ara he portat de l'Índia -tinc la seva tutela i per tant intento fer de mare d'ella i el meu company fer de pare -, a més, el meu marit té un nen al qual li fem de pare i mare quan ens toca cada quinze dies i després som família d'acollida d'una nena de catorze anys. Per tant som una família de la qual el més bonic és l'amplitud. No som només família de sang, sinó també de cor. Quan estem tots junts compartim tot el que ens passa. Sense cap dubte, actualment, la família és el més important de la meva vida.

Què creu que aporta la família en el creixement de la persona?

Ho aporta tot. Moltes vegades la família suposa entrega. Per exemple, en el meu cas, ara fent de mare me n'adono que estic pendent de la família tot el dia, des que em llevo fins que

---

Famílies universals

La família és una unitat existent a totes les grans cultures i religions del món, més enllà d'ideologies i creences. Això sí, té formes cada cop més diverses. En les properes pàgines us en presentem algunes.

s massa, poc"

me'n vaig a dormir. Però també reips moltes coses a canvi. Ara amb la petitona observo com va evolucionant... Amb la Komal, que és una nena molt agraïda, em passa un cosa que és molt habitual a l'Índia però no aquí: quan aquests dies anem a buscar les coses més essencials per l'escola, em diu: "Oh, mare, gràcies per això!". Aquesta frase t'omple el cor i et dóna la seguretat que estàs fent una cosa ben feta.

Creus que els nens que esperen ser adoptats poden tenir un concepte massa idíl·lic de la família?

Crec que no. Moltes vegades se n'assabenten al moment i tot els hi ve de nou. El que passa -i d'això no se n'ha parlat massa- és que l'adopció no és només d'uns pares cap a una criatura, sinó que el nen o nena també ha d'adoptar els seus nous pares i uns vincles d'estimació no neixen d'un dia per un altre... tot això requereix un temps, una convivència... descobrir què li agrada a l'altre, què no li agrada... Adoptar, per tant, suposa un temps per aprendre a estimar-se i conèixer-se. Però per mi és una aventura perquè cada dia pots descobrir que pots donar molt. I sobretot quan venen nens com la Komal te n'adones que cada cosa que els dones per a ells... és tant!

Aisha Miró, coneguda com a presentadora i escriptora, a la seva casa de Barcelona.

Amb això ja se senten feliços.

Des de petita i fins ara com ha evolucionat el teu concepte de família?

Ha tingut alts i baixos, com totes les coses a la vida. A

15
valors

Família amb fill únic

Per mi la família és el més important. Però això no ho vaig veure fins fa pocs anys. Quan era petit, recordo un escrit que vaig veure per casa meva i que em va fer molta gràcia: en ell posava la concepció que hom té del seu pare depenent de l'edat. De ben petit, l'escrit deia "el pare ho sap tot". Després, "el pare sap molt", "nosaltres en sabem tant com el pare"... i a l'adolescència: "ben mirat, el pare no sap pas gran cosa". Però un cop superada aque-

ta època difícil un torna a valorar cada cop més el pare. Ara que tinc vint-i-quatre anys me n'adono que necessito el seu consell i suport. Ells també m'expliquen les seves cabòries i compartim problemes, consells i solucions. I saber que tinc els meus pares per quan els necessiti i que ells em tenen a mi és quelcom que, senzillament, em fa sentir bé i a gust. JOSEP PUY ■

Els darrers anys Espanya es decanta pel fill únic: un 20% de les parelles no tenen més d'un fill, un 16% en tenen dos i només un 3% tenen família numerosa.

"Els pares han d'entendre que els fills són un regal i, igual que un dia venen, marxen"

l'adolescència, per exemple, moltes vegades t'estires dels cabells amb la família. Això passa tan als fills adoptats com als fills biològics. Però una de les coses més importants que tinc clares és que els pares han d'entendre que els fills són un regal i que igual que un dia han vingut un altre dia se n'aniran. Hem d'estar disposats a desprendre'ns-en. I parlo per mi, també. Pots arribar a enganxar-te tants amb ells, amb els fills, que no els deixis ser lliures. És una de les coses més importants que cal tenir sempre present: la família significa molts vincles però també significa llibertat. Amb això de l'adopció és curiós la manera que tenen d'expressar-ho a vegades els nens que ho són, d'adoptats. Conec un infant que diu que està de colònies, que hi estarà durant vint anys, i que quan s'acabin doncs ja decidirà si continuen les colònies o no. Els fills neixen, creixen i han de volar, tot i que la família ha de continuar viva, no es pot mai trencar aquest vincle d'estimació.

Creu que la societat encara té una imatge massa tradicional de la família? Considera que es condemnen aquelles famílies que no són de pare, mare i fill, és a dir, tradicionals?

Penso que cada cop tenim una visió més oberta del que és la família, perquè el temps canvien i la forma de viure també. Hi ha moltes coses que han canviat. Per exemple, les dones

treballen, i això provoca canvis. El que passa és que hi ha coses que trobo a faltar, en relació a l'Orient; allà la família és molt més, és una família que està tot el dia junta, potser massa i tot; en canvi a l'Occident potser hem anat a l'altre extrem, estem massa desvinculats dels familiars, hauríem de buscar un equilibri, un terme mig.

Recolzant-se en el nombre de separacions, de divorcis, en les famílies desestructurades, en els trencaments que hi ha a les famílies... sembla que cada cop és més difícil crear entorns d'estabilitat familiar...

Si, comparteixo aquesta preocupació. El "per sempre" ara és una paraula que a tothom li fa por dir. Ara és un moment de canvi, de tornar a començar, però tots els canvis porten coses bones. Jo he passat per una separació, sé com de dolorós és, i també vaig pensar: "Ui, això de la família no sé, eh?" "Això d'algué per tota la vida..." Però ara tinc una família meravellosa i treballaré perquè sigui per sempre. Ara ens costa convida, som més individualistes, ens costa acceptar la visió dels altres... són els problemes que té la societat occidental... els problemes es resolen parlant les coses, compartint-les... els problemes apareixen quan no hi ha una correcta comunicació.

"La família significa molts vincles però també ha de significar llibertat"

16 valors

Som família nombrosa

Portar una família nombrosa és l'art de saber organitzar, saber escoltar i coordinar cinc fills i un marit. La cosa es complica quan els fills assoleixen les edats més difícils, la coneguda "edat del pavo" o quan s'intenta mantenir una certa intimitat amb la parella entre quatre parets i amb tanta gent pel mig. Però, sabeu què se sent quan es pot celebrar un Nadal, un aniversari o simplement un diumenge envoltada de tanta persones que un estima? A més, ara sumem un nou repte: l'arribada dels nèt... una nova aventura que de ben segur estarà plena de bons moments. JOAQUIM MANTÉ I DOMINIQUE AGOSTINI ■

Fa escassament deu anys les famílies nombroses estaven formades per quatre fills o més. Actualment ja tenen aquest rang de nombroses les famílies amb tres fills i la consellera de Benestar i Família el passat mes de juny ja va proposar reduir-ho a dos fills.

perfil

L'escriptora i periodista Aisha Miró s'ha convertit en els darrers anys en una de les figures catalanes més representatives en l'àmbit de la globalització alternativa, dels moviments solidaris i, especialment, de les adopcions internacionals. Va viure a la ciutat sagrada de Nasik (Índia) fins als sis anys, edat en què va ser adoptada per un matrimoni de Barcelona, el 1974. Miró és una persona polifacètica: ha escrit tres llibres, dos d'ells de caràcter infantil; ha estat presentadora de televisió -Canal 33 i La 2- i ha treballat en el Departament de Comunicació i Promoció del Fòrum de les Cultures de Barcelona 2004. M. C. ■

Esperem el nostre primer fill

El dia del nostre casament, en començar la cerimònia, la Natàlia i jo varem explicar que una de les raons més importants que ens empeny a voler compartir les nostres vides, és que creiem que tots dos junts, si ens hi esforcem, podem arribar a ser millors persones que si estem separats. Del casament ja en fa uns quants anys, ara estem esperant el naixement del nostre primer fill. La raó per tenir un fill no es diferent que la raó que ens va portar a viure junts, en aquest cas però hi intervé un altre ésser que no ha demanat de participar en el nostre projecte de vida. Com a pares els dubtes són molts: ho sabrem fer prou bé? El sabrem fer feliç? Quin món es trobarà? Quins valors li hem de transmetre? Però no estem sols, ell i nosaltres formem part d'una família molt més gran. ORIOL RUIZ ■

El nombre mitjà de fills per dona al conjunt de l'Estat va ser d'1,34 l'any 2005. La xifra és la més alta des de l'any 1993 gràcies a les mares estrangeres, que suposen un 15 per cent del total.

"Tothom desitja ser feliç, a tot arreu. La família forma part d'aquesta felicitat"

Creu que la varietat de famílies existents reforça aquesta idea de la família o al contrari, fa que sigui menys important?

Home, jo he passat per diferents facetes: m'he casat, em vaig separar, ara m'he tornat a ajuntar... Ara tinc una família i per tant crec en aquesta idea i vull transmetre-la als meus fills. Vull que vegin que en general la família aporta felicitat. La gent que estem en família, apostem i lluitem per això, perquè creiem que és la millor forma de viure. I els que no ho creguin... la soledat és un problema, quedar-se sol en el món és molt dur. També és veritat que amb la família també et pots sentir sol, però bé. Resumint: jo lluitaré perquè els meus fills vegin que la família és un valor prou important com per lluitar per ell.

Creu que la família és un valor universal, que es reconeix arreu?

Sí, crec que sí, però de fet crec que no és l'únic, penso que n'hi ha molts, com per exemple els sentiments, hi ha un moviment que parla de la "globalització dels sentiments". Tothom desitja ser feliç, a tot arreu. La família és un element cabdal per a arribar a aquesta felicitat. Certament hi ha valors que ens separen com la concepció de la dona, però també a l'Índia, per exemple, està canviant aquesta visió... els valors van canviant a mesura que anem evolucionant i aprenent altres formes de viure. Les dones de l'Índia segur que d'aquí un temps podran reclamar els seus drets i el seu lloc en el món. Ja lluitarem, ja, perquè passi això! ■

18 valors

els llibres d'Aisha Miró

Tres novel·les i dos contes

La protagonista d'aquesta entrevista, Aisha Miró ha publicat tres novel·les i dos contes infantils. La primera novel·la va ser *La filla del Ganges*, en la qual l'escriptora explica la seva història personal, la d'una nena de l'Índia que és adoptada als sis anys per una família de Barcelona l'any 1974. Després vingué *Les dues cares de la lluna*, la història del retorn d'Aisha Miró al seu país d'origen en busca del passat que havia oblidat. Gràcies a l'èxit de vendes de les dues anterior obres, recentment ha escrit *Rastres de Sándalo*, una obra que recorre l'Índia, Etiòpia i Barcelona per explicar la difícil vida de tres nens orfes que necessiten sentir amor, superar la seva lluita diària i aconseguir els seus somnis. I, finalment, a nivell infantil ha publicat *Els quatre viatgers* i *Els quatre viatgers l'Aquari*. Tots dos llibres són protagonitzats per en Deneke d'Etiòpia, la Lin Ying de la Xina, el Yuri de Rússia i la Sita de l'Índia, quatre nens orfes que desitgen trobar una família. M. C. ■

SARA VINYES

Tres dones a casa

Quan demanem a la Bruna què és per ella la família, respon "La família em cuida, em dona menjar, em compra els vestits, m'explica contes, juga amb mi...". Que senzill ho posen els infants per definir les persones que els estimen i atenen les necessitats per poder créixer i madurar, i que estan al seu costat per educar en la descoberta i comprensió del món. PILAR PUJOL ■

El gener d'aquest any, a Catalunya, un any i mig després de la reforma del Codi Civil que permet els casaments homosexuals, s'havien registrat 638 matrimonis entre persones del mateix sexe. A tot l'Estat Espanyol eren 2.473, un total de 1.780 parelles d'homes i 693 parelles de dones. Eren dades que s'havien de revisar a l'alça perquè un bon nombre de registres civils no estaven encara informatitzats.

MÚSICA RELACIONADA

Família i música

Família i música poden relacionar-se estretament. Les famílies poden assistir a audicions o bé concerts familiars així com cantar i tocar instruments conjuntament, ja sigui a nivell públic o privat. Qui podria oblidar la família Trapp, els Bach, els Mozart, el matrimoni Schumann-Wieck o bé la tradicional interpretació de poemes i cançons del dinar de Nadal? També hi ha cultures que interpreten en família les seves composicions, com és el cas dels gitanos europeus, entre d'altres. Així mateix, hi ha composicions interpretades per famílies d'instruments, com ara un quartet de cordes, de vent o bé un quartet vocal.

L'orquestra és el gran aparador per poder visualitzar la majoria d'aquestes famílies instrumentals. També existeixen els poemes simfònics on es relaciona un membre de la família amb un instrument o bé un tema musical. Per exemple *Pere i el Llop* de S. Prokofiev: l'avi és el fagot i el seu nét un violí. També trobem lletres de cançons que parlen de la família, com la nadala *Les dotze van tocant*, o bé d'algun membre d'aquesta com és el cas de *La tieta* o bé *Pare* de Joan Manuel Serrat. També hi ha cançons

dedicades als problemes familiars i al desamor entre alguns dels seus membres. No hi ha una peça coneguda dedicada només a la família, però podem entreveure aquesta temàtica en qualsevol peça interpretada per una família d'instruments que transmeti sentiment, respecte i harmonia. MARIA SALICRÚ-MALTAS ■

 Qui podria oblidar la tradicional interpretació de poemes i cançons del dinar de Nadal?"

Les orquestres estan formades per famílies d'instruments que conviuen entre si.

La família segons Al·là

Ales famílies musulmanes, el pare és el cap. Ell és el responsable de sostenir i protegir la família. La mare és el pilar de la família. Com a mare per instància té i el deure de criar i educar els seus fills, que són el resultat de l'educació dels pares i en especial de la mare. D'aquesta forma la dona es converteix en la constructora del futur, compartint amb l'home la construcció del present. A l'Islam la família és la pedra angular de l'edifici social. Des del punt de vista islàmic, la vida familiar és font de felicitat, amor i afecte. Un model familiar que el meu marit i jo volem seguir i així educar les nostres tres filles per ser unes ciutadanes de bé el dia de demà. SORAYA EL-FARHI ■

"I entre els seus poders hi ha haver creat per vosaltres parelles de la vostra mateixa espècie, perquè us inclineu cap a elles i engendreu amor i tendresa entre vosaltres: certament, en això hi ha missatges per una gent que reflexiona" (*Alcorà, 30-21*).

SABIES QUE... |
NICOLAU GUANYABENS

la figura de l'hereu donava cobertura assistencial a avis, germans i néts?

Un operari de lampisteria es va presentar a la casa d'una comunitat de religiosos d'un poble del Pirineu per reclamar el pagament d'una factura corresponent a una feina ja feta. L'home va preguntar pel "jefe" i el qui el va atendre va respondre que allà no n'hi havia, que allà tots eren germans. Aleshores, el lampista, que el que volia era cobrar, va deixar anar la pregunta: "- I doncs, qui és l'hereu?".

Al camp català, el nostre Dret Foral i la força del costum van propiciar que l'hereu fos una institució jurídica molt estesa i coneguda. L'hereu (o en cas que no hi hagués mascle, la pubilla) era el principal receptor d'una herència que li quedava assignada des de ben jove -en la signatura dels seus capítols matrimonials o en la signatura dels testaments dels pares- que així ho deixaven ben clar.

Des de la modernitat, que valora la igualtat d'oportunitats com a valor social positiu, s'ha criticat la figura de l'hereu perquè l'explotació agrícola quedava a mans d'un dels fills i els altres no tenien més béns que la seva pròpia força de treball. Eren normes rigoroses, si voleu, de masculinitat i primogenitura que el que pretenien era assegurar la continuïtat del grup domèstic i la impartibilitat del patrimoni familiar.

La fórmula de l'hereu únic, que ja havia contemplat el Dret Romà, es va estendre amb èxit entre la pagesia si-

tuada en els masos catalans des dels segles medievals. El segle XVIII podria haver estat el punt de màxim encaix del fenomen a la societat de moment. Avui la figura de l'hereu està condemnada, com ho està també l'explotació agrària familiar, relegada a viure sense perspectives.

Amb tot, també des de la modernitat, la majoria d'historiadors coincideixen a destacar que aquest sistema successori ha complert la seva funció amb un rendiment òptim en termes de progrés col·lectiu. Per una banda va comportar l'estabilitat i el desenvolupament de l'agricultura i, per l'altra, no menys important, va afavorir de rebot l'impuls de la industrialització i el comerç. I és que la necessitat de "buscar-se la vida" dels segons germans, obligats a marxar de la casa pairal, va ser determinant per l'arrencada d'aquests sectors econòmics.

També en el micromón de la institució familiar, la figura de l'hereu reportava alts índexs d'estabilitat. Designar el futur

"Això de l'hereu i la pubilla gestà l'estructura pairal familiar que avui titllem d'arcaica però que també enyorem"

20 valors

Fills de cap de setmana

Som la Imma i en Marcel Llimona. Fa un any i mig vam decidir fer-nos família col·laboradora tot seguint la nostra veu interior. Tenim una parella de germans: un nen de vuit anys i una nena d'onze, que vénen a conuiu amb nosaltres els caps de setmana, festius i vacances. Entre setmana van a escola i viuen en un centre de menors tutel·lat per la Generalitat. Aquesta tasca de col·laboració és d'un gran enriquiment personal per a tots. La nostra missió és estimar aquests nens, que es sentin acompanyats i visquin una normalitat dins l'entorn familiar que en el centre de menors no seria possible assolir. Tots quatre estem molt contents i feliços i donem gràcies a la nostra veu interior per haver-nos guiat per aquest camí. IMMA I MARCEL LLIMONA ■

A Catalunya hi ha 1.800 nens en centres residencials que provenen de llars problemàtiques. Generalment són nens amb problemes relacionats amb el creixement, no dominen els hàbits bàsics i tenen un rendiment acadèmic baix. Qualsevol pot acollir un nen, sempre que compleixi els requisits que l'administració imposa. De seleccionar als acollidors se n'encarreguen les Institucions Col·laboradores d'Integració Familiar (ICIF).

Detall de les mans d'una noia vestida de pubilla.

hereu mentre encara vivien els pares establia per a tothom un marc de convivència, garantia l'ocupació permanent de la finca i un millor relleu generacional.

Si bé és cert que l'hereu era el privilegiat perquè es quedava amb la terra i els béns d'explotació, també és veritat que entomava la responsabilitat de tenir cura dels pares per sempre i oferir treball, aixopluc i pa calent als germans que optaven per no deixar el mas. Un teixit familiar ben travat, estable, jerarquitzat, que solia reunir tres i quatre generacions en una sola casa, i que donava cobertura assistencial i emocional a avis, germans i néts.

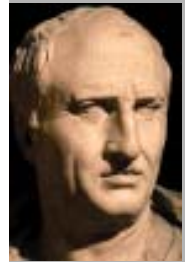
Això de l'hereu i la pubilla gestà aquesta estructura pairal familiar que avui titllem d'arcaica i passada, però que per raons diverses també enyorem. I és que el caliu, l'estabilitat, la transmissió generacional, l'esforç col·lectiu compartit eren l'essència de la família. I avui, molt sovint, són alguns dels valors que trobem a faltar. ■

les frases

"La família és la pedra angular de la societat, la seva destrucció amenaça amb desintegrar la societat. (...) Tenim una responsabilitat social amb les persones que estimem".

Ivan Klíma, dramaturg
(La Vanguardia, 21 de novembre)

"Aquests són temps dolents. Els fills han deixat d'obeir els pares i tothom escriu llibres"

Marco Tulio Ciceró
(106 AC-43 AC)
Escriptor i polític romà

"La família és el castell del qual marxem i el nostre darrer reducte. Quan es trenca, caiem en la desesperació més absoluta"

José L. Alonso de Santos
Dramaturg i director escènic

"La família és com un bosc. Si vostè es situa a fora només veu la seva immensitat, si està dins veu que cada arbre té la seva pròpia posició".

Proverbi africà

Mare soltera de dos fills

Sóc mare soltera de dos nens. Tots tres formem el que es diu una família monoparental. Jo no he triat aquest tipus de família. Jo he triat ser mare, i com que no tenia parella vaig decidir fer-ho en solitari. Com a totes les famílies, cadascú aporta coses diferents i tothom hi té drets i deures. Alguna vegada he sentit a dir que els fills de mare soltera eren considerats de famílies desestructurades i amb cert risc social. Suposo que no tenen la mateixa estructura que la majoria de famílies, però a per a mi els nens dins de la família han de trobar un referent, seguretat, estabilitat; han de poder començar a desenvolupar-se com a éssers autònoms; han de poder aprendre pautes socials; i sobretot han de ser estimats i valorats. Alguna cosa us fa pensar que en una família com la meua tot això no s'hi pot trobar?. NÚRIA COMELLAS ■

A Espanya avui el 26,6% dels nens neixen d'una mare soltera. L'any 1975, només eren dos de cada cent naixements.

PEL·LÍCULES RELACIONADES

La família

El microcosmos familiar, amb les seves complexitats, els seus afectes i els seus conflictes, és una infinita font d'inspiració pel cinema. Els retrats de les relacions familiars reproduïxen, a petita escala, el millor i el pitjor de la nostra societat i dels nostres valors, i per això moltes pel·lícules parteixen de la família com a eix central per parlar, en realitat, de temes més generals. Una de les millors pel·lícules de la història del cinema, *El Padrino*, té les relacions familiars com un dels seus temes de fons, en les relacions dels membres de la famiglia Corleone s'hi donen tots els matisos de l'espectre sentimental, des de l'amor fins a l'odi, de la lleialtat a la venjança. A la pel·lícula *Celebración*, la superficial placidesa d'un retrobament familiar amaga la corrupció dels sentiments. Molts títols han mostrat també la complexitat dels diferents rols familiars: des de l'amable visió dels dubtes d'un pare que veu com la seva filla es fa adulta a *El padre de la novia* fins als terrorífics extrems als quals és capaç d'arribar una mare pel seu fill, a *La semilla del diablo*. Enmig, un miler de

"Una de les millors pel·lícules, 'El Padrino' té la família com un dels seus temes de fons"

Un fotograma de 'Mil años de oración'.

títols han abordat la temàtica familiar: *A casa por vacaciones* mostra la insuportable necessitat de retrobar-se amb la família; *Beautiful girls*, la dificultat d'assumir el compromís de formar-ne una de pròpia; *Oriente es oriente* o, més recentment, *Mil años de oración*, aborden com les famílies poden fins i tot superar les diferències culturals; encara en cartellera, *Diario de una niñera* moralitza sobre la necessitat de compromís dels pares i mares cap els seus fills. Aquests són només quatre títols escollits a l'atzar que conviden a recuperar un "vici" perdut, el de la família reunida a l'entorn de la taula conversant i compartint inquietuds en un mateix temps i espai. JUDITH VIVES ■

recull de títols citats

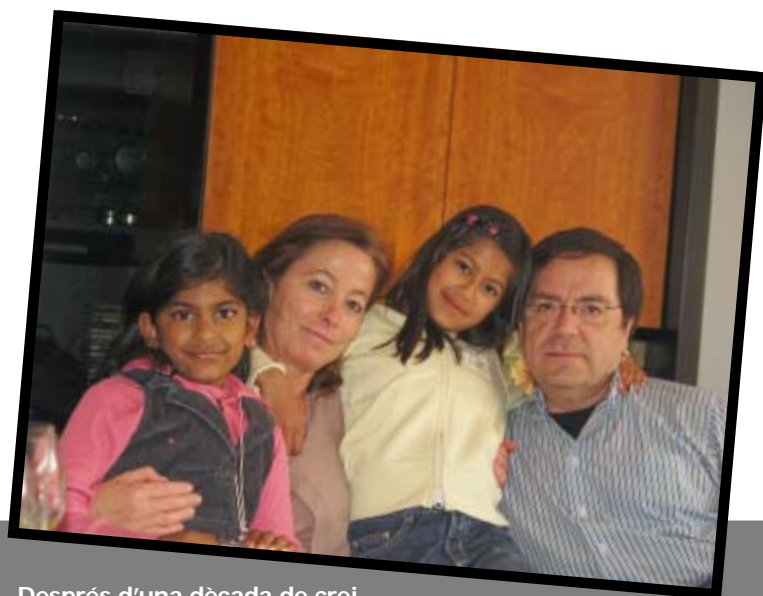
Títols: *El Padrino*, *Celebración*, *La semilla del diablo*, *A casa por vacaciones*, *Beautiful girls*, *Oriente es oriente*, *Mil años de oración* i *Diario de una niñera*.

22 valors

Arribats d'altres països

Intentaré presentar-vos la família Rangel-Bosch. La petita de la casa es diu Sara Susan; a l'octubre va fer vuit anys. Va a l'escola amb la seva germana, la Laia Swapna, d'onze. La Laia Swapna fa anys el 29 de febrer, i el proper serà el tercer cop que ho podem celebrar el dia que toca. Al mateix centre escolar hi treballa la mare, la Rosa, des de fa més de trenta anys. Això ens facilita el seguiment de la seva evolució i la logística, que no és poca cosa. A Tarragona hi viu el fill gran, en Ferran, de 31 anys, casat des de l'any passat amb la Gemma. I jo, en Joan, que des de fa temps em dedico a la política.

La Sara Susan i la Laia Swapna van néixer a l'Índia. Creiem que l'adopció ha estat una de les millors decisions de la nostra vida. Ens ha posat en evidència que tenir un fill biològic i dues filles adoptades no significa cap diferència, perquè el que compta de veritat és el vincle afectiu que s'estableix entre els membres de la família. També ens fa comprendre millor la nostra societat diversa, i ens anima a lliurar perquè la igualtat, la llibertat, la solidaritat i la justícia siguin els pilars de la nostra convivència. JOAN RANGEL ■

Després d'una dècada de creixement, les adopcions internacionals a Catalunya han baixat un 27% el 2006. En total es van fer 1.030 adopcions, davant les 1.419 del 2005. El principal país escollits per les famílies catalanes són Xina, Rússia i Colòmbia.

L'ORIGEN DELS MOTS | JOAN BARON

Família

La concepció de la família ha anat variant al llarg de la història i de les civilitzacions de tal manera que ha donat pas a una gamma àmplia de possibilitats que recullen tota la diversitat humana.

La paraula "família" descriu una unitat social constituïda per diversos membres vinculats entre ells a través de relacions d'índole diversa. Tanmateix, l'origen d'aquesta idea parteix del llatí familia, que engloba el conjunt de servents i esclaus d'una casa. Al seu torn, aquest darrer terme deriva del mot famulus, que equival a "criat" i que dona peu al substantiu "famul", un nom que s'utilitza encara per als servents d'una comunitat d'un col·legi religiós.

El grec antic aporta a la nostra llengua un concepte similar a partir del prefix *oikos*, que recull el significat de "casa" o "medi". Aquesta forma permet ampliar aquest sentit comunitari a tota la societat i englobar-la sota un mateix sostre. Exemples com "ecologia" (*oikos* = medi + *lógos* = teoria), "economia" (*oikos* = casa + *némo* = administrar), "ecosistema" (*oikos* = medi + *sýstema* = conjunt), "ecotip" (*oikos* = medi + *týpos* = tipus) constitueixen un paradigma d'aquesta llar global que difumina les fronteres entre els àmbits habitats per l'home i la resta d'éssers vius. ■

GUGLEJAR | MARC DE SAN PEDRO

familiarobafaves.net

No deixa de sorprendre que la família més ben posicionada al cercador global sigui la mataronia Família Robafaves (www.familiarobafaves.net) presidida pel gegant i patriarca Robafaves, la seva esposa, La Geganta, llur filla, na Toneta i el tarrassenc gendre, en Maneló; el seu farcit seguici es compon d'una comparsa d'entre-maliats nans que s'han anat multiplicant a dia d'avui fins a esdevenir-ne divuit.

L'origen d'aquesta distingida família ve de lluny i els seus membres es fan presents pels carrers de la ciutat amb motiu de les solemnitats tradicionals i de les festes populars dels ciutadans de Mataró. Al seu web trobem una interessant referència històrica: "El segle XVIII un Mataró florent, que gosava fer la competència a la capital del Principat, buscant signes d'identitat, reivindicava el patronatge d'unes Santes que abans d'acabar el segle ja seran a casa, amb l'element festiu del 27 de juliol. És evident que el Corpus, la festa per excel·lència, queda ferida i que molts entremesos, bèsties i figures exòtiques, queden arraconats per sempre."

El tema dóna molt de si

Una altra plana de referència sobre gegants de Mataró és gegantsmataro.net, creada amb molt d'enginy i dedicació per Coral Mas i Toni Braza. El seu espai inclou un concepte ampliat del que podríem considerar la gran família dels gegants de Mataró, amb un bon reguitzell de fotografies, dades, històries, festes i moltes altres curiositats del que ells anomenen "aquests mataronins de cartró i fibra de vidre" que s'han fet tan populars a les festes de la ciutat. Inclouen a més de vuitanta figures de diferents barris, carrers, associacions, esplais, escoles i llars d'infants. ■

Per connectar directament amb la pàgina web <http://www.familiarobafaves.net>

I tu... què en penses de la família?

Digues-hi la teva!

Envia'ns un email amb la teva posició al respecte a redaccio@valors.org i publicarem la teva opinió en el proper número de la revista!

Famílies polítiques

PER J. S.

A llarg de la història hi ha hagut diferents famílies que han exercit el poder de forma conjunta o concatenada. El cas més paradigmàtic de la història contemporània segurament és la família Kennedy, als Estats Units, de nou germans, políticament del moviment demòcrata i de religió catòlica. John Fitzgerald Kennedy va ser president de la nació entre 1960 i 1963, quan va ser assassinat a Dallas en un incident encara no aclarit. Aleshores va prendre el relleu -com si el succeís- el seu germà Robert, màxim conseller seu, que va presentar-se a les eleccions de 1968 i també va ser mort a trets per un fanàtic, en aquest cas de la causa palestina. Una família política que arriba fins l'actualitat amb Ted Kennedy, l'últim dels nou germans de la catòlica família que és viu i que exerceix de senador per Massachusetts des de 1962, un any abans de la mort del seu germà JFK.

Als Estats Units, però, l'exemple dels Kennedy ha seguit més enllà de la seva estirp i sovint s'afirma que, en l'actualitat, no és George W. Bush qui governa els Estats Units sinó la dinastia capitanejada pel seu pare, George Bush,

Fotografia de la família Kennedy de 1948. D'esquerra a dreta: John, Jean, Rose, Joseph, Patricia, Robert, Eunice i Ted (assegut, l'únic viu).

que va governar entre 1988 i fins 1992, just abans de l'era Clinton. Un equip polític, alerta, del qual forma part també el germà de George Bush, Jeb, fins fa mesos governador de Florida.

D'exemples de "famílies polítiques" també en tenim a Catalunya. Arran de l'entrada del govern tripartit a la Generalitat, han assumit càrrecs de forma paral·lela diversos tandems de germans, cosa no exempta de crítica. Són germans que han evolucionat i desenvolupat les seves carreres de forma conjunta: Pasqual Maragall i el seu germà Ernest -actual conseller d'Educació-, Joaquim Nadal i el seu germà Manel -secretari de Mobilitat en el mateix departament de Política Territorial i Obres Públiques que governa el seu germà- i Josep Lluís Carod-Rovira i el seu germà Apel·les -també alt càrrec de la Generalitat-. ■

valors

butlleta de subscripció

**DESITJO SUBSCRIURE'M A LA REVISTA 'VALORS' (11 NÚMEROS L'ANY)
PER L'IMPORT DE 32 EUROS**

Nom _____
Adreça _____ Codi Postal _____
Població _____ Telèfon _____
Correu electrònic _____ DNI _____

Forma de pagament

A través del Banc o Caixa (omple les dades bancàries)

DADES BANCÀRIES

Nom de l'entitat _____
Adreça _____ Codi Postal _____ Població _____
Titular del compte _____

Entitat | | | | Oficina | | | | D.C. | | Número de compte | | | | | | | | | | Signatura _____

Quantitat: 32 euros euros (**Subscripció de suport**, per ajudar la revista)

Envia aquesta butlleta

al carrer Sant Josep 18-20
08301 Mataró

TELÈFON

Truca al 620.749.138
(de dilluns a divendres de 9 a 21 h)

WEB

Omple amb les teves dades la butlleta que trobaràs a <http://valors.org>

FAX

Envia la teva butlleta al número 93.798.62.59

per saber-ne més

- ◆ VVAA. Cuentos de hijos y padres. Estampas de familia. Ed. Paginas de Espuma. Col. Narrativa Breve. Madrid, 2001.
- ◆ BAREA Teijeiro, Dimensiones económicas y sociales de la familia. Fundación Argentaria. Madrid, 2000. 301 pàgs.
- ◆ GRACIA Fuster, Enrique; Musitu Ochoa, Gonzalo; Psicología Social de la Familia. Temas de Psicología, nº9. Paidós. Barcelona, 2000. 205 pàgs.
- ◆ MEIL, Gerardo. La postmodernización de la familia española. Ed. Acento. Madrid, 1999. 201 pàgs.
- ◆ MARTÍN López, Enrique; Familia y sociedad: una introducción a la sociología de la familia. Ed Rialp. Madrid, 2000. 297 pàgs.
- ◆ GENECHTEN, Guido van. El Meu pare. Acanto, 2000.
- ◆ GENECHTEN, Guido van. La meva mare. Acanto, 2001.
- ◆ MENDIETA, M. José. L'Aitor té dues mares. Bellaterra, 2006.
- ◆ NEWMAN, Lesléa. Paula tiene dos mamás. Bellaterra, 2003.
- ◆ NORAC, Carl. El meu pare és un gegant. Símbol, 2004.
- ◆ OMMER, Uwe. *Famílies d'arreu del món*. Cruïlla, 2003.
- ◆ RIUS, Maria. Els Avis. Parramón, 1985.
- ◆ ROCA, Núria. La Família del més petit al més gran. Molino, 2000.
- ◆ SOLÉ Vendrell, Carme. Els Pares. Parramón, 1997. Col·lecció de Montserrat Tobella sobre la família. Inclou: Avis, Fills, Mare i Pare. Edebé, 2002.

Web Família Forum:
<http://www.familiaforum.net>

el racó poètic

PER ALBERT PERA

Taula

Taula llarga, parada,
 cercles blancs, ganivets,
 i un remolí d'afectes
 familiars.

Tot això estimo
 i un teclejar de piano;
 més lluny, l'amistat
 dels de sempre.

Veig clarament en l'ombra
 que sóc fort i lliure.

Comentari de l'autor: És a taula
 on moltes vegades la família es
 reuneix i es comunica.

Celebracions, aniversaris, torna-
 da de viatges, o perquè sí,
 qualsevol cosa pot ser pretext
 per aplegar al voltant de la taula
 tots els que estímem i ens esti-
 men. Aquest petit poema vol
 reflectir-ho. ■

família pessebre arbre bones festes estrella any nou
 raïm campanades consum regals reis felicitat diners po-
 bres amistat pau germanor concòrdia família pessebre
 arbre on estels estrella any nou raïm campanades
 consum regals reis felicitat diners pobres amistat pau
 germanor concòrdia família pessebre arbre on estels
 estrella any nou raïm campanades consum regals reis
 felicitat diners pobres amistat pau germanor concòrdia
 família pessebre a raïm campanades c
 raïm campanades c
 bres amistat pau germanor concòrdia família pessebre

10 minuts de silenci per escoltar el Nadal

24 DE DESEMBRE · 7 DE LA TARDA
MATARÓ · PLAÇA SANTA ANNA.

Organitza: Associació Cultural Valors i ACO-Mataró.